نگاه

ورود احزاب به مسجدسازی در پارک قیطریه

چند حزب سیاسی (حزب مهستان ایران، حزب اتحاد ملی، حزب اقتدار مردم، حزب اراده ملت، حزب ترقی ایران، حزب فرزندان ایران، سازمان رهروان فردا و مجمع هماهنگی اصلاح‌طلبان کرمانشاه) در نامه‌ای خطاب به شهردار و رئیس شورای شهر تهران درباره اتفاقات اخیر در پارک قیطریه مطالبی مشترک منتشر کرده و نوشته‌اند: ایده ساخت مسجد به وسعت ۸۰۰ مترمربع در پارک قیطریه که از دوران قاجار باغ بوده و دارای درختانی بسیار کهنسال و ارزشمند است و مالکش در سال ۵۸ به نیتِ بوستان‌شدن آن را به شهرداری اهدا کرده، با اعتراض‌های فراوانی همراه شده است. کافی است نگاهی به کارزار شکل‌گرفته بیندازیم تا متوجه شویم بیش از ۱۴۰ هزار نفر از شهروندان اکثرا تهرانی که مالیات‌دهنده و صاحب واقعی شهر تهران هستند، با آن مخالفت کرده‌اند. خوشبختانه -همچنان‌که در اخبار این مدت در تعرض به درختان الیمالات نور شاهد بودیم هرچند متأسفانه هنوز برخوردی با متخلفان صورت نگرفته- افکار عمومی نسبت به تعرض به درختان و ثروت‌های سبز سرزمین خود حساس شده است، به‌ویژه آنکه تهران شهری به‌شدت آلوده و دارای نرخ بالای مرگ‌ومیر در این زمینه است.

و نیز آنکه ساختن نمازخانه‌های کوچک در بوستان‌ها مرسوم بوده و به تقریب دهه‌هاست که همه بوستان‌ها دارای چنین فضاهایی هستند اما -جدا از اشتباه جدی درهم‌آمیختن فضاهای عمومی شهری با هم که هرکدام کارکردی دارند و اینها در هم اختلال به‌وجود خواهند آورد- با توجه به وجود مسجدهای بسیار در سطح شهر ساخت مسجد در این بوستان چه منطقی دارد؟

در بخشی از این یادداشت آمده درختان مورد نظر برخلاف سخن شهردار محترم نهال («درخت جوان نورسته»- فرهنگ معین) نیستند بلکه ۱۵ درخت ارزشمند قدیمی هستند با قطرهای چندده سانتی‌متری که امکان جابه‌جایی آنها حتی در فصل مناسب هم نیست و فراموش نشود رهبری نظام، یک دهه پیش، تصریح کرده بودند که قطع یک درخت حتی برای

عکس: دانیال شایگان

ساخت حوزه علمیه هم جرم است! (و نیز بنگرید به سخن تولیت آستان قدس رضوی در دیدار رئیس، معاونان و خانواده شهدای سازمان حفاظت محیط زیست: برای احداث بنایی در جوار حسینیه امام خمینی، قرار بود درختی قطع شود و از آن محل دیوار عبور کند، هنگامی که مقام معظم رهبری مطلع شدند، به‌طور جدی با قطع آن درخت مخالفت کردند)؛ جدا از آنکه آیا شهر تهران دارای کسری فضای سرانه مسجد است و آیا جمعیت محلی به نسبتی که باید از این مسجدها بهره می‌برند یا نه، بدیهی است که باید فاصله برای ساخت‌شان رعایت شود، امری که به‌ویژه در مورد مسجدها بیشتر باید رعایت شود تا از کارکرد اجتماعی خود در یک محله فاصله نگیرند. به گفته مردم محلی هم‌اکنون در آن بوستان گاه صدای اذان دو سه مسجد با هم تلاقی دارد؛ در روبه‌رو مسجد صاحب‌الامر، ۲۰۰ متر جلوتر مسجد مفتخر و پشت پارک در کوچه مفید مسجد نور.

امضاکنندگان تأکید کرده‌اند: ساخت مسجد، همچنان که در تاریخ طولانی‌اش آشکارا دیده می‌شود، مردمی‌ترین عمل مؤمنانه جمعی است که می‌باید به شکل یک نیاز از دل اهل محل بجوشد و با اراده آنان تأمین مالی شده و بنیادش گذاشته شود. تکمیلش هم بعضا چند سال طول می‌کشد؛ چون ذره‌ذره و با پول و پشتیبانی مردم ساخته می‌شود. زمین مسجد نیز باید پاک و طیب و همراه با رضایت صاحبانش باشد. آیا زمینی که در پارک قیطریه برای بنای مسجد تعیین شده با قصد بانیان و اهداکنندگانش سازگاری دارد و آنها راضی‌اند که بخشی از محل تفرجگاه مردم کم و درختان آن قسمت قطع و به مسجد تبدیل شود؟ بر فرض که بانیان راضی باشند (که البته گفته می‌شود ساخت این مسجد برخلاف وصیت سیدمحمود محتشمی‌پور بوده)، شهرداری از چه منبع مالی می‌خواهد مسجد را بسازد؟ تردیدی نیست که نوعا از راه عوارض و جریمه است که از فقیر و غنی با رضایت یا بدون رضایت دریافت می‌شود، در این صورت آیا ساختن مسجد با این نوع پول‌ها درست است؟ آیا عوارض‌دهندگان راضی‌اند با پول آنان مسجد ساخته شود؟ پس بهتر آن است شهرداری تهران از ساخت مسجد در یک ملک عمومی که بخشی از جامعه نسبت بدان رضایت ندارد منصرف شود. در این مورد، باید آن کارزارِ تا اکنون صد هزار تنی را در کنار این داده گذارد که «۹۶ درصد راه‌یافتگان به مجلس آینده کمتر از ۶۵ هزار رأی آورده‌اند» تا بیشتر به اهمیت و عمق موضوع پی برد.

در بخشی از این نامه تأکید شده: قوانین شهرداری هم چنین کاری را منع کرده‌اند؛ چراکه بوستان‌ها پهنه «جی» محسوب می‌شوند و تغییر کاربریِ این پهنه‌ها بدون مصوبه مراجع قانونی ممنوع است. طبق مصوبه سال ۱۳۹۱ نیز که خبر آن در پایگاه خبری خبرآنلاین و همشهری هست، شورای اسلامی شهر تهران به ریاست مهدی چمران احداث ابنیه در بوستان‌ها را ممنوع کرده است: «انتخاب فضای بوستان برای ساخت مسجد خلاف قانون و مصوبات شورای شهر است و ساخت‌وساز در بوستان‌ها به‌جز خدمات ضروری، مثل سرویس بهداشتی و نمازخانه، ممنوع است». در این نامه تأکید شده: سخن کوتاه و در ظاهر لجبازانه شهردار محترم تهران دراین‌باره در هشتم فروردین‌ماه که «حتما ما تو پارک‌ها مسجد می‌سازیم، مساجد خوب هم می‌سازیم» سبب توجه بیشتر مردم به موضوع و همسویی آنان -از مذهبی و روحانی تا محیط‌زیستی و طرفداران میراث فرهنگی، تاریخی و حقوق‌دان و نیز مردم بومی محله قدیمی قیطریه- گردید. این‌چنین برخوردهایی جدا از آنکه با نفس مسئولیت ایشان نمی‌خواند با توجه به شرایط اجتماعی حال حاضر که برآمده از وضعیت بسیار بد اقتصادی و نارضایتی از شیوه مدیریت امور است، بر نارضایتی پنهان مردم اثری منفی خواهد گذارد.

اگر این سخنان به رفتاری به همین اندازه لجبازانه کشیده شود، در وضعیتی که کشور با مشکلات کلان متعدد داخلی -همچون گرانی و تورم و خبرهای روزانه فساد که حد تحمل مردم را به‌شدت پایین آورده است- و نیز خارجی که طبیعتا دشمنان نظام در راستای منافع خودشان از آن بهره خواهند برد، دست به گریبان است، با توجه به عوامل اقتصادی و اجتماعی، از نمونه مشابهش -اعتراض‌های مردمی به تخریب بوستان گزی استانبول در کشور همسایه- جای نگرانی دارد.

نگاهی به روند مسجدسازی مدیریت شهری تهران و کارزاری که رکوردشکنی کرد

قیطریه نماد شد

پیش درآمد

شرق: نزدیک به ۱۵۰ هزار نفر از تهرانی‌ها از نهادهای قضائی، نظارتی و رئیس‌جمهور خواسته‌اند مانع تخریب پارک قیطریه شوند. کارزاری که روزهای پایانی سال ۱۴۰۲ به ثبت رسید و حالا یکی از پرامضاترین پویش‌های در شش ماه اخیر است. این اعتراض در پی حصارکشی بخشی از پارک قیطریه آغاز شد. هدف از این حصارکشی ساخت مسجد در این محل بود. به گفته اهالی محله قیطریه، در این پارک قدیمی با توجه به ساختمانی مشخص به‌عنوان نمازخانه، نیازی به توسعه فضای ساختمانی و تخریب بخشی از پارک و قطع درختان چندین‌ساله کهن پارک نبود؛ به‌ویژه اینکه فضای دور ساختمان نمازخانه پارک قابلیت بزرگ‌ترشدن بدون نیاز به قطع درختان و ازبین‌بردن پوشش فضای سبز را داشت.

اعتراض‌های مردمی ادامه داشت تا ناصر امانی، عضو شورای شهر تهران، در صحن علنی شورای شهر به این اتفاق واکنش نشان داد و گفت: حدود هزارو ۵۰۰ مترمربع از ضلع شمالی بوستان حصارکشی شده و داخل محوطه هنوز فعل و انفعالی انجام نشده، نه درختی قطع شده و نه جابه‌جا شده و نه حتی گودبرداری شده است و فقط حصارکشی شده است.

پس از این تذکر، مهدی بابایی، رئیس کمیته حفاظت و صیانت از باغات تهران هم گفت: موضوع بوستان قیطریه را از شهردار منطقه پیگیری کرده و کارشناسان کمیته نیز از وضعیت این بوستان گزارش تهیه کرده‌اند. این بخش از بوستان ۲۲ درخت بن‌دار دارد و یک تعداد نهال که قول داده شد از ادامه کار جلوگیری شود و حصارکشی هم جمع شود.

او ادامه داد: این پارک نمازخانه دارد و با توجه به اینکه ساخت مسجد سبب حذف درختان قدیمی می‌شد، این فعالیت متوقف شد؛ در غیر این صورت مصوبه شورا اجازه ساخت نمازخانه و مسجد را در بوستان‌ها می‌دهد. پس از مدتی حصارهای فلزی داخل پارک جمع‌آوری شد.

اما با وجود تلاش‌های مردمی برای توقف ساخت این مسجد در پارک قیطریه، دبیر شورای ساماندهی، توسعه و گسترش مساجد شهر تهران اعلام کرد: در فرایند احداث مسجد در بخشی از پارک قیطریه، هیچ درختی قطع یا جابه‌جا نخواهد شد.

به گفته مجید غفوری روزبهانی محله قیطریه یکی از محلاتی است که از نظر سرانه اماکن مذهبی ازجمله مسجد با کمبود مواجه بوده و درخواست‌های مکتوب متعددی از سوی اهالی متدین این محله برای احداث مسجد به ما ارسال شده است.

او ادامه داد: چندی پیش یکی از خیران که خود از اهالی قیطریه است، به ما مراجعه کرد و خواستار تخصیص زمین برای احداث مسجد در این محله شد. این موضوع در شورای ساماندهی، توسعه و گسترش مساجد مطرح و پس از انجام بررسی‌های کارشناسانه، زمینی با موقعیت مناسب در ضلع شمال شرقی پارک قیطریه برای احداث مسجد تخصیص داده شد.

برخی از کارشناسان شهری تأکید دارند که ساخت‌وساز در پهنه تثبت‌شده فضای سبز غیرقانونی است؛ اما بهروز شیخ‌رودی، معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران، با اشاره به قانونی‌بودن فعالیت‌های شهرداری تهران در کمک به مساجد شهر تهران گفت: مطابق قانون شهرداری‌ها در موضوع فرهنگ عمومی مسئولیت‌هایی بر عهده دارند و از سوی دیگر یکی از وظایف شهرداری‌ها در قانون شهرداری‌ها اجرای مصوبات شورای شهر است؛ موضوعی که از قضا در شهرداری تهران و ادوار مختلف شورای شهر با تصویب مصوبات خاص و نیز تصویب کمک به مساجد یا تخصیص اعتبار برای ساخت مسجد، حسینیه و حوزه علمیه در بودجه سالانه شهرداری بر آن تأکید شده و اظهارنظرهای برخی اعضای ادوار شورا درباره اینکه در قانون شهرداری‌ها وظیفه‌ای برای ساخت مسجد پیش‌بینی‌نشده یک اظهارنظر سطحی و شتاب‌زده است که با قانون و الزامات عملکردی شهرداری تهران در دوران پیش و پس از انقلاب تناسب چندانی ندارد. در دوره پیش از انقلاب ما شاهد ساخت مسجد توسط شهرداری تهران بوده‌ایم؛ روندی که در دوران پس از انقلاب هم در دو مقطع اداره شهرداری‌ها زیر نظر وزارت کشور و دوره استقرار شورای شهر تداوم داشته است و از قضا نمی‌توان آن را محدود به یک جریان خاص سیاسی دانست. هرچند در دوره‌هایی این روند با افت‌وخیز مواجه بوده است، اما روند کمک به مساجد و تخصیص اعتبار به ساخت مساجد در شهرداری تهران وجه مشترک حضور اصلاح‌طلبان و اصولگرایان در شورای شهر به‌شمار می‌رود و هیچ دوره‌ای نیست که این موضوع در آن وجود نداشته باشد، البته وقتی به ردیف‌های بودجه و... نگاه دقیق‌تری می‌کنیم، می‌بینیم که در هر دوره جریان سیاسی حاکم تلاش داشته است تا به همفکران خودش توجه بیشتری داشته باشد.

کدام شورا مجوز ورود شهرداری به مسجدسازی را داد؟

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری در ادامه با اشاره به مصوبات دوره اول شورای شهر تهران گفت: ممکن است این تصور به وجود آمده باشد که دوره دوم و حضور احمدی‌نژاد سرآغاز کمک شهرداری تهران به مساجد بوده است که این تصور یک تصور اشتباه است؛ از قضا اولین سنگ‌بنای کمک به مساجد در مصوبه دوم آذر ۱۳۷۸ دوره اول شورای شهر تهران گذاشته می‌شود و شورای اول با تخصیص اعتبار ۲۵۰ میلیون تومانی شهرداری را مکلف می‌کند تا نسبت به احداث و تکمیل مساجد تخریب‌شده در طرح نواب اقدام کند. در دوره اول شورای شهر تهران در بودجه سال ۱۳۷۹ اعتبار ۲۰۰ میلیون تومانی برای ساخت مسجد پایانه مسافربری غرب نیز تصویب می‌شود و این مسجد در دوره اول مدیریت شهری تهران پس از استقرار شوراهای شهر ساخته می‌شود. اینها نمونه‌هایی از مصوبات شورای شهر تهران در دوره آغاز فعالیتش به شمار می‌رود. همان‌طور که می‌بینیم، تصویب مصوبات مختلف و الزام شهرداری به ساخت و کمک به مساجد از نخستین دوره شورای شهر تهران آغاز شده و برخلاف قضاوت سطحی برخی اقدام شهرداری در اجرای این مصوبات در چارچوب قانون شهرداری‌ها صورت گرفته است.

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران، روند فعلی حاکم بر کمک شهرداری تهران به مساجد و اقدام شهرداری تهران برای ساخت و اعطای زمین و تخصیص بودجه برای ساخت مساجد را تحت تأثیر مصوبه دوره دوم شورای شهر دانست و گفت: در ۱۵ آذر ۱۳۸۳ یک طرح با عنوان «چگونگی مشارکت شهرداری تهران در ساماندهی وضعیت مساجد در شهر تهران» که به امضای آقایان رسول خادم، حبیب کاشانی، عباس شیبانی، حمزه شکیب، مسعود زری‌بافان، حسن بیادی و محمود خسروی‌وفا رسیده بود، با قید یک‌فوریت در شورا اعلام وصول می‌شود و در نشست علنی سه‌شنبه اول دی ۱۳۸۳ با رأی موافق همه اعضای شورای دوم یعنی هر ۱۵ نفر به تصویب می‌رسد. این مصوبه در سال ۱۳۸۶ با طرح اصلاحیه‌ای که با امضای آقایان احمد مسجدجامعی، مرتضی طلایی، علیرضا دبیر و خانم معصومه آباد تقدیم شورا می‌شود، در چند بند و تبصره اصلاح می‌شود تا امروز مبنای قانونی مشارکت شهرداری در کمک و ساخت مساجد شهر تهران به‌شمار برود و احمدی‌نژاد، قالیباف، نجفی، افشانی، حناچی و زاکانی در کمک به مساجد در چارچوب این مصوبه اقداماتشان را انجام داده‌اند؛ مصوبه‌ای که تنظیم‌کنندگان آن در هنگام تدوین طرح اولیه و سپس اصلاحیه همه اختیارات شورای شهر را در ماده سوم این مصوبه به «ستاد نظارت و هماهنگی ساماندهی مساجد و نمازخانه‌های عمومی و سایر اماکن مذهبی در شهر تهران» واگذار کرده‌اند؛ ستادی که طبق تبصره یک این ماده که در اصلاحیه سال ۱۳۸۶ به تصویب شورای شهر رسیده است، مسئولیتش بر عهده رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی و زیست شهری شورای شهر تهران است.

۴ وظیفه شهرداری در حوزه مسجدسازی

شیخ‌رودی با اشاره به مصوبه «چگونگی مشارکت شهرداری تهران در ساماندهی وضعیت مساجد در شهر تهران» که در سال ۱۳۸۳ با پیشنهاد اعضای دوره دوم شورای شهر تهران تصویب و سپس در سال ۱۳۸۶ اصلاحیه آن به تصویب شورای سوم می‌رسد، گفت: این مصوبه چهار وظیفه را برای شهرداری تهران در حمایت و ساماندهی از مساجد پیش‌بینی کرده است و تمام اختیارات قانونی شورا در حوزه واگذاری املاک و اراضی برای ساخت مساجد در چارچوب این وظایف به شهرداری واگذار شده و بر همین اساس با وجود واگذاری اراضی متعدد برای ساخت مسجد، حسینیه و حوزه علمیه در ادوار مختلف مدیریت شهری ما شاهد اقدام شهرداری برای اخذ مجوز و مصوبه از شورا برای این موارد نیستیم؛ زیرا همه این اختیارات در چارچوب این مصوبه از سوی شورای شهر به شهرداری واگذار شده است و برای نظارت بر اجرای این وظایف و اختیارات نیز تشکیل «ستاد نظارت و هماهنگی ساماندهی مساجد و نمازخانه‌های عمومی و سایر اماکن مذهبی در شهر تهران» با حضور و عضویت نمایندگانی از سازمان اوقاف و امور خیریه استان تهران، مرکز رسیدگی به امور مساجد استان تهران، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان تهران، مرکز هماهنگی کانون‌های مساجد، اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان تهران در کنار حضور معاون شهرسازی و معماری شهرداری تهران، معاون اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی و زیست شهری شورای اسلامی شهر تهران، یک نفر نماینده به انتخاب کمیسیون توسعه و عمران شهری شورای شهر تهران، دو نفر صاحب‌نظر در امور معماری اسلامی با تصویب شورای شهر تهران پیش‌بینی شده است؛ ستادی که هیچ گزارش و اطلاعاتی از مصوبات و دستورالعمل‌های آن در دسترس نیست و تقریبا می‌شود گفت از ابتدای فعالیتش تا امروز در هیچ‌یک از ادوار مختلف شورا درباره تصمیمات و اقدامات آن شفاف‌سازی نشده است.

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری با اشاره به اجازه عام شورای شهر به شهرداری تهران برای تأمین اراضی مورد نیاز برای ساخت مساجد و اماکن مذهبی در چارچوب این مصوبه گفت: مطابق بند «ب» ماده‌واحده مصوبه «چگونگی مشارکت شهرداری تهران در ساماندهی وضعیت مساجد در شهر تهران» ما شاهد آن هستیم که شورا وظیفه «پیش‌بینی و تأمین اراضی و فضاهای مناسب برای احداث مساجد و پایگاه‌های بسیج مرتبط با آن و نیز نمازخانه‌های عمومی در طرح‌های جامع و تفصیلی مناطق شهری تهران بر اساس نیازسنجی‌های جمعیتی و امکان‌سنجی‌های لازم» را بر عهده شهرداری قرار داده است و از قضا در تفویض این وظیفه شهرداری را مکلف به رعایت قانون یا اخذ مجوز از شورای شهر نکرده است و بر همین مبنا هم از زمان تصویب یعنی سال ۱۳۸۳ تا امروز در سال ۱۴۰۳ یعنی در ۲۰ سال گذشته شهرداری تهران برای پیش‌بینی و تأمین اراضی و فضای مناسب برای احداث مساجد، حسینیه و حوزه علمیه اقدام کرده است، از طرف دیگر در تبصره ۱ این مصوبه شورای شهر به شهرداری اجازه داده است تا «در صورت لزوم برای ساخت مساجد در مناطق شهری که با کمبود فضاهای یادشده مواجه هستند، با هماهنگی یا مشارکت دیگر دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط و بخش‌های غیردولتی اقدام کند». با این مصوبه شورای شهر، دست شهرداری هم برای تخصیص زمین و فضا از ارضی شهری باز شده است و هم شهرداری مجاز به مشارکت‌گرفتن و کمک‌های ناشی از وصیت و... شده است. موضوعی که در مسئله پیش‌بینی محل ساخت مسجد در بوستان قیطریه نیز مشهود است، استفاده شهرداری و استناد زاکانی به این بند از مصوبه شورای شهر تهران است و بر همین مبنا زاکانی و حامیانش در شورای شهر این اقدام و پیش‌بینی این زمین را قانونی و در چارچوب اختیارات شهرداری می‌دانند.

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران با اشاره به آسیب‌های ناشی از این اختیار عام تفویض‌شده از سوی شورای شهر دوم به شهرداری تهران که حالا ابعاد و آثارش مشخص شده است، گفت: اجازه‌ها و مجوزهای عام شورای شهر به شهرداری زمینه‌های بروز سوءمدیریت و ایجاد حاشیه‌هایی مثل مسائل مطرح‌شده درچند ماه اخیر را به دنبال دارد و امروز بعد از ۲۰ سال اجرای این مصوبه آثار و نتایج نامطلوب این اجازه عام روشن شده است و از اعضای شورای شهر انتظار می‌رود به جای تذکر و توییت برای اصلاح این مصوبه و الزام شهرداری بر اخذ مصوبه شورا برای تخصیص اراضی و فضا برای ساخت مساجد اقدام کنند و با درج یک تکلیف دست شهرداری را در اعمال سلیقه برای اجرای این مصوبه کوتاه کنند.

یادآوری یک مصوبه قدیمی به آقای رئیس

با وجود در دسترس بودن مصوبات شورای اول، مهدی چمران بارها در مصاحبه‌هایش تأکید کرده که مجوز مسجدسازی از طرف شهرداری از شورای دوم آغاز شده است. شیخ‌رودی در واکنش به این سخنان هم گفت: البته اینکه امروز بعد از ۲۰ سال چمران آغاز مسجدسازی و کمک شهرداری به مساجد را نتیجه حضور خودش و دوستانش در شورای دوم می‌داند، چیز جدیدی نیست؛ این روزها مثل اینکه ایشان با این حرف‌ها می‌خواهند به جامعه مخاطبش پالس بدهد که حضورش در شورای شهر اولا باعث آغاز مسجدسازی در پایتخت شده و از طرف دیگر با حمایت از اقدامات زاکانی در ساخت‌وساز مسجد در بوستان قیطریه می‌خواهد بگوید بر همان مسیر ایستاده و بالاخره رأی‌دهندگان در انتخابات شورای شهر بدانند که یکی از فواید حضور چمران در شورا همین بوده است! اما خب ایشان واقعیت را نگفته‌اند و خواسته‌اند از مسجدسازی شهرداری با پول مردم تهران برای خودشان آبروی دنیوی و اجر اخروی به هم بزنند! خوب است آقای چمران قبل از مطرح‌کردن این ادعاها، سری به مصوبات شورای اول بزنند و ببینند در شورای اول و دوره حضور اصلاح‌طلبان در شورا نیز این چیزها مرسوم بوده است. البته از ایشان که مدعی آغاز کمک به مساجد در شهرداری تهران است، انتظاری نداریم که ساخت مسجد از طرف کریم آقا بوذرجمهری، شهردار وقت بلدیه پایتخت در دوران پیش از انقلاب و همچنین مصوبات انجمن شهر درباره مساعدت به مساجد را به خاطر بیاورد!

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران، در ادامه با اشاره به ارائه لایحه اخذ مجوز اهدای اثاثیه اسقاط و مازاد بر احتیاج شهرداری تهران به مساجد و مدارس نیازمند واقع در محدوده شهر تهران از طرف شهرداری به شورای شهر دوره اول گفت: در تیرماه سال ۱۳۷۹ آقای مهندس الویری، شهردار وقت تهران، در لایحه‌ای از شورای شهر تقاضای اخذ مجوز برای اهدای اثاثیه اسقاط و مازاد بر احتیاج شهرداری تهران به مساجد و مدارس نیازمند واقع در محدوده شهر تهران را می‌کند که این لایحه با موافقت شورای شهر در تاریخ ۲۸ شهریور همان سال تصویب می‌شود و شهرداری تهران اجازه پیدا می‌کند اثاثیه اسقاط و مازاد بر احتیاج خود را به مساجد و مدارس نیازمند اهدا کند.

اما شیخ‌رودی مهم‌ترین مصوبه شورای اول درباره مساجد را مصوبه دیگری می‌داند؛ مصوبه‌ای که به نوعی پایه‌گذار پرداخت کمک نقدی شهرداری به مساجد در شهر تهران و دیگر شهرها می‌شود. او دراین‌باره گفت: شاید بشود گفت پیشنهاد کمک نقدی شهرداری تهران به مساجد بیشتر از آنکه ریشه در ادعای مطرح‌شده از سوی مهدی چمران داشته باشد، ریشه در طرح پیشنهادی دارد که غلامرضا فروزش، از اعضای شورای دوره اول شهر تهران، با عنوان «مجوز مساعدت شهرداری تهران به مسجدالنبی(ص) نارمک به میزان ۵۰۰ میلیون ریال برای گسترش امور فرهنگی» تنظیم می‌کند و علاوه بر امضای فروزش با امضای آقایان سیدمنصور رضوی، امیرحسن عابدینی، سیدمحمود علیزاده‌طباطبایی، مرتضی لطفی، محمدحسن حقیقی، محمدابراهیم اصغرزاده، محمدحسین درودیان، احمد حکیمی‌پور، محمد عطریانفر و رحمت‌الله خسروی تقدیم شورا می‌شود و این طرح با موافقت شورا در سی‌ام شهریورماه ۱۳۷۹ تصویب می‌شود؛ مصوبه‌ای که می‌توان از آن به‌عنوان پایه‌گذار پرداخت کمک نقدی شهرداری تهران و بعدتر دیگر شهرداری‌ها به مساجد نام برد و همان‌طور که می‌بینیم، این مصوبه قبل از اینکه مهدی چمران عضو شورای شهر باشد، تصویب شده است و معلوم نیست چطور می‌شود که او خود و همراهانش در شورای دوم را پایه‌گذار کمک شهرداری به مساجد عنوان کرده است.

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری در ادامه با اشاره به سرانجام پیدا نکردن این مصوبه شورای اول شهر تهران گفت: این مصوبه با وجود آنکه در چارچوب اختیارات قانونی شوراها به تصویب شورای شهر تهران رسیده بود، با اعتراض فرماندار وقت تهران مواجه می‌شود و او خواستار تجدیدنظر شورای شهر درباره این مصوبه می‌شود. نکته جالب ماجرا اینجاست که مصوبه شورای شهر اول که همه قریب به اتفاق اعضای آن از اصلاح‌طلبان به شمار می‌آمدند، با اعتراض فرماندار دولت اصلاحات مواجه می‌شود که باور داشت پیشنهاد اهدا و اعانات در زمره وظایف شورای شهر نیست و این موضوع تنها پس از پیشنهاد شهرداری در اجرای بند ۱۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها قابلیت تصویب از طرف شورای شهر را پیدا می‌کند، مواجه می‌شود و با اصرار شورای شهر بر مصوبه پیشین کار به هیئت حل اختلاف شوراهای استان تهران کشیده می‌شود.

مخالفت دولت با کمک شهرداری

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران در ادامه با اشاره به بررسی موضوع در هیئت حل اختلاف شوراهای استان تهران گفت: در جلسه ۲۰ اسفند سال ۱۳۷۹ اختلاف فرمانداری تهران و شورای شهر تهران بر سر مصوبه «مجوز مساعدت شهرداری تهران به مسجدالنبی(ص) نارمک» به‌عنوان دستور اول مطرح می‌شود و اعضای هیئت به علت اینکه پیشنهاد اولیه شهرداری درباره کمک به مسجدالنبی(ص) نارمک را نداشته است، لغو می‌کنند. این مصوبه هیئت حل اختلاف شوراها به تصویب و امضای آقایان آیت‌اللهی استاندار وقت تهران، حجت‌الاسلام علیزاده رئیس کل وقت دادگستری استان تهران، مرحوم دعایی نماینده وقت مجلس، مرحوم زواره‌ای نماینده وقت شورای نگهبان و دیگر اعضای شورا رسیده است.

این مصوبه البته در ۲۵ فروردین سال ۱۳۸۰ به تأیید هیئت حل اختلاف مرکزی شوراهای شهر می‌رسد و این تصمیم با نامه معاون وقت امور اجتماعی و شوراهای وزارت کشور به استانداری تهران و شهردار وقت تهران ابلاغ می‌شود. در نهایت پس از ابلاغ این نظرات آقای عطریانفر، رئیس وقت شورای شهر تهران، در سال ۱۳۸۰ در نامه‌ای خطاب به اعضای شورای شهر، شرح آنچه را که گذشته است، توضیح می‌دهد و لغو این مصوبه را اعلام می‌کند؛ مصوبه‌ای که تنها به علت اینکه شهرداری پیشنهاد اولیه کمک به مسجد را مطرح نکرده، نتوانست اجرائی شود؛ اما در سابقه سیاست‌گذاری شوراهای شهر می‌توان از این مصوبه به‌عنوان پایه‌گذار پرداخت کمک نقدی شهرداری به مساجد و اماکن مذهبی نام برد. البته در دوره اول شورای شهر تهران در بودجه سال ۱۳۷۹ اعتبار ۲۰۰میلیون‌تومانی برای ساخت مسجد پایانه مسافربری غرب نیز تصویب می‌شود و این مسجد در دوره اول مدیریت شهری تهران پس از استقرار شوراهای شهر ساخته می‌شود.

شیخ‌رودی با اشاره به روند طی‌شده درباره این مصوبه گفت: همان‌طور که ملاحظه می‌شود مصوبه شورای اول درباره کمک به مسجد به علت اینکه پیشنهاد اولیه از سوی شهرداری ارائه نشده بود توسط فرمانداری مورد اعتراض قرار گرفت و با رأی هیئت حل اختلاف شوراها لغو می‌شود؛ روندی که در ادوار بعدی با ایجاد هماهنگی میان شورای شهر و شهرداری دیگر شاهد تکرار آن نبودیم.

مسجدسازی در پارک‌ها چه زمانی از قاعده خارج شد

مدیران شهری می‌گویند ساخت مسجد در بوستان‌ها ریشه‌ای تاریخی دارد. اما کدام شهرداران بیشترین مسجد را در پارک‌ها ساختند؟ پیروز حناچی شهردار سابق تهران در گفت‌وگویی گفته است که ساخت مسجد در پارک‌ها در زمان آقای احمدی‌نژاد از قاعده عادی و منطقی خارج شد. تا قبل از آن به جای مسجد، نمازخانه می‌ساختیم که مثل خدمات عمومی است. مگر در سطح شهر و داخل محدوده شهر تهران چقدر پارک داریم که سه هزار متر از آن را بگیریم و به مسجد تبدیل کنیم؟ مگر چقدر فضای سبز داریم؟ در داخل محدوده قانونی، به‌شدت مشکل داریم. خدماتی مثل فضای سبز به نسبت توسعه بخش‌های مسکونی و افزایش تراکم آن توسعه پیدا نکرده که یکی از دلایل آلودگی همین تمرکز وعدم توسعه خدمات و خصوصا فضای سبز است. تا قبل از دوره ایشان چنین مشکلی نداشتیم.

همدلی تهرانی‌ها پس از مدت‌ها بی‌تفاوتی

همدلی مردم در موضوع پارک قیطریه بعد از مدت‌ها بی‌تفاوتی به اتفاقات و تصمیم‌گیری‌های شهری یکی از نکات قابل توجه بود.

شهرام جباری‌زادگان، کارشناس برنامه‌ریزی و حمل‌ونقل شهری هم درخصوص حواشی ساخت مسجد در پارک قیطریه هم پیشنهاد یک رفراندوم محلی را مطرح کرده است. او در این رابطه گفته: محله اصیل همان محله‌ای است که در شمال بزرگراه طبقاتی صدر واقع شده و اهالی آن از احداث این پل زمخت که به عنوان برگ برنده مدیریت شهری وقت، باعث تسریع و تسهیل در رفت و برگشت گروهی از پایتخت‌نشینان به شهرک‌های خوش‌آب‌وهوای خارج از پایتخت شد، بیشترین تأثیر را پذیرفتند و آزار و اذیت فراوان دیدند. در شهری که فضاهای سبز آن به سرعت در حال کاهش است، تصمیم به ساخت مسجد در میانه پارکی قدیمی، خواه‌ناخواه نه‌تنها باعث نگرانی اهالی محله‌ای می‌شود که آن پارک در آن قرار دارد، بلکه نکاتی را در مورد اینکه اولویت‌های برنامه‌ریزی شهری امروز برای کلان‌شهر تهران چیست مطرح می‌کند، ازجمله اینکه پارک‌ها که به مثابه ریه‌های تنفسی شهر عمل می‌کنند، باید به عنوان میراث طبیعی نه‌تنها حفظ بلکه تقویت شوند.

به گفته او در حالی که احداث و توسعه مکان‌های عبادی می‌تواند به ارائه خدمات اجتماعی و انسجام فرهنگی جامعه کمک کند، اما آیا واقعا نیاز است که این ساختمان‌ها در قلب فضاهای سبز قرار گیرند و آیا راه‌های دیگری برای تأمین نیازهای معنوی شهروندان بدون قربانی‌کردن فضاهای سبز وجود ندارد؟ تصمیم به ساخت مسجد در پارک قیطریه که به نظر می‌رسد بدون مشورت با صاحب‌نظران حوزه‌های شهری و شهروندانی که از چنین تصمیمی تاثیر می‌پذیرند اتخاذ شده است، نشان‌دهنده یک رویکرد بالا به پایین است که در آن، نظرات متخصصان و خواسته‌های مردم نادیده گرفته شده است.

با توجه به وضعیتی که شاهد آن هستیم و مدیریت شهری و ارکان آن بر ساخت مسجد در پارک قیطریه اصرار و تأکید دارند و در مقابل، اهالی محله و اقشار مختلف شهروندان با استفاده از ابزارهایی همچون راه‌اندازی کارزارهای جمعی، پویش‌های مردمی و اجتماعات حضوری، مخالفت خود را با این تصمیم ابراز می‌کنند، شاید برگزاری یک رفراندوم محلی از اهالی محله قیطریه برای موافقت یا مخالفت با تصمیم مدیریت شهری در پارک قیطریه، بتواند راهکار بینابینی برای خروج از دوگانگی موجود و جلوگیری از تشدید تقابل ناشی از آن باشد.

این کارشناس حوزه شهری یادآور شد: شاید سوئیس به دلیل سیستم دموکراسی خود که در آن رفراندوم نقش مهمی در تصمیم‌گیری برای موضوعات مختلف دارد، بتواند الگوی مناسبی باشد. شهروندان سوئیسی می‌توانند در مورد مسائل گوناگون ملی و محلی از طریق رفراندوم نظر دهند و این سیستم، اجازه می‌دهد تا شهروندان به‌طور مستقیم در تصمیم‌گیری‌هایی که با زندگی و محل زندگی آنها سروکار دارند، دخالت کنند و بر تصمیمات دولت مرکزی و دولت‌های محلی کشور تاثیر بگذارند و از این‌رو، پیشنهاد برگزاری رفراندوم محلی در بین اهالی قیطریه، علاوه بر اینکه نمایش دموکراسی از سوی مدیریت شهری را به رُخ می‌کشد، می‌تواند برای بازکردن گرهی که ابعاد آن از محدوده محله قیطریه بسیار فراتر رفته است نیز کارگشا باشد.

محسن رنانی، اقتصاددان نیز تحلیل متفاوتی از همدلی و همراهی مردم درخصوص حفاظت از پارک قیطریه دارد. او انتقاد به ساخت مسجد در بوستان قیطریه را «کنش‌های جمعی فعال عقل‌گرا» توصیف کرده و نوشته است که بخش‌هایی از جامعه، آرام و آگاهانه، دارند اعتراض می‌کنند، می‌گویند رفتارتان و ساختارتان را اصلاح کنید، اگر زور دارید قوانین رانندگی را اعمال کنید و رانت‌خواری را کنترل کنید. اما مدیر شهری گمان می‌کند اگر عقب بنشیند اقتدارش از دست می‌رود. اینجا نفس حضور و مقاومت مدنی مسالمت‌آمیز، حرکتی از جنس کنش جمعی فعال عقل‌گراست؛ حرکتی از جنس توسعه است.

محمد رهبری، پژوهشگر شبکه‌های اجتماعی و سیاست‌پژوه هم درخصوص نمادین‌شدن کارزار انتقاد به ساخت مسجد در پارک قیطریه در کانال تلگرامی‌اش نوشته است که از زمان وقایع پس از مرگ مهسا امینی، هیچ کارزاری تا این اندازه امضا نشده بود. این موضوع را می‌توان مهم‌ترین خبر اجتماعی در سال ۱۴۰۳ دانست و باید به آن پرداخت. این پرسش مهمی است که چرا کارزاری که ماهیت محلی دارد و احتمالا فقط طبقه متوسط شهری در تهران باید به آن بپردازد، تا این اندازه جلب توجه کرده است.

او کسانی که این کارزار را امضا کرده‌اند به دو گروه و در دو مقطع تقسیم کرده و نوشته است: نخست امضای کسانی که دغدغه محیط‌زیستی و حفظ درختان یا دغدغه حفظ هویت پارک را داشتند؛ ساکنان محلی یا کسانی که از پارک قیطریه خاطره دارند و خواهان حفظ این پارک قدیمی شده‌اند؛ این گروه عمدتا از ۲۲ اسفند ۱۴۰۲ تا هشتم فروردین ۱۴۰۳ اقدام به امضای این کارزار کردند. یعنی حدود هشت هزار نفر که همین هم نسبت به کارزارهای مشابه عدد قابل توجهی است.

گروه دوم، کسانی بودند که با انگیزه‌های سیاسی و اجتماعی این کارزار را امضا کردند. کسانی که از هشتم فروردین به این سو در انتقاد به مواضع رسمی آغاز به امضای این کارزار کردند تا نقدشان را به سیاست‌های موجود نشان دهند. به‌مرور جمعیت بیشتر و متکثرتری از مردم این کارزار را امضا کردند و این کارزار بیشتر در میان طبقه متوسط شهری دیده شده و فراتر از دسته‌بندی‌های سیاسی به درون جامعه رسوخ کرده است. در این مقطع چهره‌هایی که در میان عموم مردم نفوذ دارند نیز با شدت بیشتری این کارزار را معرفی کردند؛ محمد درویش، محسن رنانی و محمد فاضلی ازجمله این چهره‌ها بودند.

به گفته او کارزار فوق، از هشتم فروردین به این سو، رفته‌رفته به یک کارزار نمادین تبدیل شد. اگرچه بسیاری از امضاکنندگان دغدغه حفظ درختان و هویت پارک را نیز دارند، اما انگیزه‌شان برای امضای این کارزار فراتر از این موضوعات است. این کارزار به نمادی برای نقد علنی تبدیل شده است. در استوری‌های اینستاگرام برخی این کارزار را منتشر کرده‌اند و می‌گویند این کارزار را امضا می‌کنند تا صدای اعتراض‌شان را برسانند. امری که در یادداشت محسن رنانی نیز مشخص بود و از آن به‌عنوان یک «کنش جمعی فعال» نام برده بود.

او معتقد است این کارزار به نماد تبدیل شده است. به همین خاطر است که جامعه از یک کنش منفعلانه، به سمت کنش فعال حرکت کرده است. صدهزارتایی شدن کارزار پارک قیطریه و همچنین کارزار افزایش دستمزد کارگران، پیام حیات جامعه را مخابره می‌کند و نشان می‌دهد این جامعه می‌خواهد کنشگری کند و می‌تواند چنین کنش جمعی داشته باشد.

روند تاریخی کمک شهرداری تهران به اماکن مذهبی شهر

مقطع زمانی	دوره مدیریت شهری	اقدامات	توضیحات
پیش از انقلاب	پیش از انجمن شهر	ساخت اولین مسجد توسط شهرداری تهران با دستور سرلشگر کریم آقا بوذرجمهری شهردار وقت بلدیه تهران	از قضا ظاهرا امامت جماعت اولین نماز هم با شهردار وقت بوده است
	انجمن شهر	کمک‌هایی در حدود مصوبات انجمن شهر	
پس از انقلاب	پیش از شورای شهر	اقدامات مختلف شهرداری در حمایت از مساجد و ساخت مساجد توسط شهرداری در دوره برخی شهرداران	
	شورای اول	-۲ آذر ۱۳۷۸ شورای اول با تخصیص اعتبار ۲۵۰ میلیون تومانی شهرداری را مکلف می‌کند تا نسبت به احداث و تکمیل مساجد تخریب شده در طرح نواب اقدام کند. -۳۰ شهریور ۱۳۷۹ این شورا به شهرداری تهران مجوز مساعدت به مسجدالنبی (ص) نارمک به میزان پانصد میلیون ریال جهت گسترش امور فرهنگی را تصویب می‌کند، مصوبه ای که با اعتراض فرماندار وقت تهران در دولت اصلاحات و شکایت فرمانداری در هیئت حل اختلاف شوراها ابطال می‌شود و جنبه اجرایی پیدا نمی‌کند اما نشانه و نمادی از اراده شورای شهر بر کمک به مساجد و از قضا آغاز راه این دست مصوبات در شورای شهر تهران است. -در بودجه سال ۱۳۷۹ اعتبار ۲۰۰ میلیون تومانی برای ساخت مسجد پایانه مسافربری غرب نیز تصویب می‌شود و این مسجد در دوره اول مدیریت شهری تهران پس از استقرار شوراهای شهر ساخته می‌شود.	اولین مصوبات شورای شهر در حمایت از مساجد و بر خلاف ادعای آقای چمران این اقدام توسط ایشان و همفکرانشان در شورای دوم شروع نشده است.
	شورای دوم	-در ۱۵ آذرماه سال ۱۳۸۳ یک طرح با عنوان «چگونگی مشارکت شهرداری تهران در ساماندهی وضعیت مساجد در شهر تهران» که به امضاء آقایان رسول خادم، حبیب کاشانی، عباس شیبانی، حمزه شکیب، مسعود زری‌بافان، حسن بیادی و محمود خسروی وفا رسیده بود با قید یک فوریت در شورا اعلام وصول می‌شود و در نشست علنی سه شنبه ۱ دی ماه ۱۳۸۳ با رای موافق همه اعضاء شورای دوم یعنی هر ۱۵ نفر به تصویب می‌رسد و این بار فرمانداری تهران در همان دولت اصلاحات با این مصوبه مخالفت نمی‌کند و این مصوبه مبنای کمک‌های شهرداری تهران در بیست سال گذشته بوده است.	آقای چمران جوری این خاطره را گفتند و از نقش خودشان و دوستانشان در باب‌کردن کمک به مساجد در شهرداری حرف زدند که انگار این کمک‌ها از ارث پدری ایشان و رفقایشان در شورای دوم شروع شده است، در حالیکه اموال و دارایی‌های شهر اموال همه مردم شهر است و این افتخار هم مال مردم تهران است که از پول عوارض و بهای خدماتی که به شهرداری داده‌اند مسجد و پارک و... ساخته شده و می‌شود.
	شورای سوم	-مصوبه «چگونگی مشارکت شهرداری تهران در ساماندهی وضعیت مساجد در شهر تهران» در سال ۱۳۸۶ با طرح اصلاحیه ای که با امضاء آقایان احمد مسجدجامعی، مرتضی طلایی، علیرضا دبیر و خانم معصومه آباد تقدیم شورا می‌گردد در چند بند و تبصره اصلاح می‌شود تا امروز مبنای قانونی مشارکت شهرداری در کمک و ساخت مساجد شهر تهران به شمار می‌رود و احمدی‌نژاد، قالیباف، نجفی، افشانی، حناچی و زاکانی در کمک به مساجد در چارچوب این مصوبه اقداماتشان را انجام داده‌اند، مصوبه‌ای که تنظیم‌کنندگان آن در هنگام تدوین طرح اولیه و سپس اصلاحیه همه اختیارات شورای شهر را در ماده سوم این مصوبه به «ستاد نظارت و هماهنگی ساماندهی مساجد و نمازخانه‌های عمومی و سایر اماکن مذهبی در شهر تهران» واگذار کرده‌اند، ستادی که طبق تبصره یک این ماده که در اصلاحیه سال ۱۳۸۶ به تصویب شورای شهر رسیده است مسئولیتش بر عهده رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی و زیست شهری شورای شهر تهران می‌باشد.	
	شورای چهارم	-در تاریخ ۲۸ مهر ماه سال ۱۳۹۲ طرح «الزام شهرداری تهران به ارائه لایحه برنامه راهبردی توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و احداث مساجد مبتنی بر معماری اسلامی ـ ایرانی» با امضاء آقایان محمد سالاری، محسن سرخو، اسماعیل دوستی، ولی‌اللّه شجاع پوریان، ناصحی، الهه راستگو، احمد مسجد جامعی، معصومه آباد، عباس جدیدی، حبیب کاشانی، محمد حقانی، تندگویان، حافظی، محسن پیرهادی، پرویز سروری، مختاباد، سلطانی‌فر و قناعتی می‌رسد و با تصویب این طرح در ۲ اردیبهشت ماه ۱۳۹۳ توسط شورای چهارم شهرداری لایحه «برنامه راهبردی کمک به توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و ضوابط احداث مساجد و اماکن مذهبی مبتنی بر معماری اسلامی ـ ایرانی» را به شورا ارائه می‌کند و با تصویب این لایحه در ۲۹ دی ماه ۱۳۹۴ این مصوبه هم در کنار مصوبه شورای دوم ملاک عمل شهرداری قرار می‌گیرد.	

۴۳ مسجدی که در بوستان‌های تهران ساخته شده است

تعداد	منطقه	نام	تعداد	منطقه	نام
۱	۱	نگین (۱۳۷۶)	۱	۱۵	خلیج فارس (پامچال) (۱۳۷۹)
۱	۱	طلیعه (۱۳۷۸)	۱	۱۵	آزادگان (۱۳۸۴)
۱	۲	نهج‌البلاغه فاز اول (۱۳۸۸)	۱	۱۶	بعثت (۱۳۶۸)
۱	۲	نهج‌البلاغه فاز دوم (۱۳۹۲)	۱	۱۸	نرگس (۱۳۹۰)
۱	۲	گفت‌وگو (۱۳۸۲)	۱	۱۸	قائم (۱۳۷۶)
۱	۳	بهشت مادران –نشاط (۱۳۸۴)	۱	۱۹	ولایت (۱۳۹۰)
۱	۴	لویزان (۱۳۷۵)	۱	۱۹	شقایق (۱۳۸۲)
۱	۴	رسالت (۱۳۶۷)	۱	۲۰	جانبازان ری (۱۳۸۸)
۱	۴	پلیس (۱۳۸۲)	۱	۲۰	دهخدا (۱۳۶۰)
۱	۵	صبا (۱۳۶۹)	۱	۲۰	آزادگان عظیم‌آباد (۱۳۹۱)
۱	۵	میثم (۱۳۷۰)	۱	۲۱	حضرت خدیجه قوریچای (۱۳۸۹)
۱	۵	پرنیان (آسیا) (۱۳۸۶)	۱	۲۲	آبشار (۱۳۹۰)
۱	۵	گلدشت (۱۳۶۵)	۱	۲۲	الغدیر (۱۳۸۵)
۱	۵	الهی (۱۴۰۰)	۱	۲۲	افق (۱۳۸۸)
۱	۶	لاله (۱۳۶۰)	۱	۲۲	لتمال کن (۱۳۸۸)
۳	۱۱	افق (۱۳۸۱)	۱	۲۲	ریحانه چیتگر (۱۳۹۵)
۲	۱۱	رازی (۱۳۷۶)	۱	۲۲	ایثار (۱۳۹۱)
۱	۱۲	شهید مصطفی خمینی (۱۳۹۰)	۱	۲۲	مسافر (۱۳۹۴)
۱	۱۳	خیام (۱۳۴۵)	۱	۲۲	ایمان (۱۳۸۸)
۱	۱۳	پیروزی (۱۳۶۵)	۱	۲۲	آتش‌نشان (۱۳۸۲)
			۴۳		جمع کل

گزارش

درباره پارک قیطریه چه گفتند؟

شخصیت‌های زیادی در یک ماه گذشته درباره ساخت مسجد در بوستان قیطریه واکنش نشان داده‌اند که در ادامه برخی از آنها را مرور می‌کنیم:

هنرمندی نجومی

علی اعطا، عضو هیئت‌رئیسه و سخنگوی شورای پنجم پایتخت: اینکه این حضرات در شهرداری بتوانند برای احداث مسجد، یعنی بنایی که قرن‌هاست مورد احترام همه مردم است، این‌همه مخالف دست‌وپا کنند، هنرمندی نجومی می‌خواهد. بعد از مخالفت‌های اهالی محل، شهرداری در گام اول موفق شد طرفداران محیط زیست را در برابر خود بسیج کند، بعد کسانی که مسائل شهری را از منظر حق به شهر دنبال می‌کنند، به‌عنوان مخالف وارد میدان شدند و در نهایت نیز به دلیل سوابق تاریخی و باستانی قیطریه، شهرداری موفق شد طرفداران میراث فرهنگی را هم در برابر خود بسیج کند. تجربه نشان داده است وقتی این حجم از گروه‌های مدنی در حوزه شهر با موضوعی مخالفت می‌کنند، با توجه به اینکه این گروه‌ها صدای بلند و رسانه دارند، می‌توانند مردم را با خود همراه کنند؛ اما نکته دیگر این است که به گمان من، آقای زاکانی آن‌قدر هوشمندی سیاسی دارد که وقتی این حجم از مخالفت را در برابر خود می‌بیند، با این شدت پافشاری و لجاجت نکند که در برابر دوربین فلان خبرنگار بایستد و بگوید مسجد می‌سازیم، در همه پارک‌ها هم می‌سازیم، خوبش را هم می‌سازیم (نقل به مضمون).

می‌خواهند اذهان عمومی را از مسجدالاقصی به سمت دیگری ببرند

مهدی چمران، رئیس شورای شهر تهران: درباره بوستان قیطریه نیز گفتند درختانی قطع شده است که این‌طور نبود و از یاد نبریم که یکی از افتخارات آقای کرباسچی هم این بود که در بوستان مسجد ساخته است. طراحی‌های انجام‌شده را می‌بینیم و باید تأیید شود؛ اما قطعا مسجد کوچک زیبایی در بوستان قیطریه ساخته خواهد شد و حرف آخر ما این است که حتی یک درخت نیز قطع نخواهد شد. نماینده وزارت میراث فرهنگی و گردشگری هم حضور خواهد داشت و هیچ مشکلی نخواهد بود. درختی قطع نمی‌شود و مشکلی برای ورزش مردم هم پیش نخواهد آمد. بی‌تردید مردم نیز استقبال خواهند کرد که به جای یک فضای بی‌استفاده و زمین بایر، مسجد ساخته شود. این بوستان ۱۲۲ هزار مترمربع است و در گوشه‌ای از آن مسجد احداث خواهد شد. قبل از این نیز در بوستان‌ها مسجد ساخته شده و اتفاق جدیدی نیست و برخی می‌خواهند اذهان عمومی را از سمت مسجدالاقصی و سیستان‌وبلوچستان به سمتی دیگر ببرند. اینکه می‌گویند ۴۰ درخت و ۶۰ نهال قطع خواهد شد، دروغ است و یک درخت هم قطع نخواهد شد؛ میراث فرهنگی هم ناظر است. البته وقتی آن حجم از آپارتمان در این منطقه ساختند، میراث کجا بوده است؟

حواشی اهمیت ندارد

محمد آقامیری، عضو کمیسیون عمران و حمل‌ونقل شورای شهر: این روزها در شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها بحث ساخت مسجد در پارک قیطریه مطرح شده که حواشی‌های زیادی پیدا کرد که این حواشی خیلی هم اهمیت ندارد و حساسیت درباره آن جای تعجب دارد. ساخت مسجد در پارک‌ها مصوبه سال ۱۳۸۳ را دارد. در سال‌های گذشته ۴۳ مسجد در پارک‌های مختلف ساخته شده است؛ ازجمله پارک پلیس، لویزان، نهج‌البلاغه و... این هم کار جدیدی نیست. ۳۴ مصوبه داریم در شورای ساماندهی و گسترش و توسعه مساجد شهر تهران که در مناطق مختلف جانمایی شده و یکی از آنها مصوبه ساخت مسجد در پارک قیطریه است که حساسیت ایجاد شده بود. این فضایی که داریم مسجد را می‌سازیم، نزدیک مساجد مختلف است و اغلب ۲۰۰ تا ۳۰۰ متر بیشتر فاصله ندارد. عکس هوایی این مسجد با مسجد بعدی ۴۵۰ متر فاصله دارد، ولی اگر زمینی بخواهیم این مسافت را طی کنیم، نزدیک به ۶۰۰ متر فاصله است. مبنای ما در فاصله مساجد ۴۰۰ متر است که زیر ۴۰۰ متر مسجدی نسازیم. مسجد موسی بن جعفر(ع) تا مسجد صاحب امر و مفتخر هرکدام ۲۰۰ متر بیشتر فاصله ندارند. زمانی این مساجد ساخته شده‌اند که خانه‌های آنجا ویلایی بوده و سازه این مساجد ۴۰ تا ۵۰ سال سابقه دارد؛ یعنی زمانی که این‌قدر جمعیت نبوده و خانه‌ها ویلایی بوده، در فاصله ۲۰۰متری مسجد می‌ساختند و استقبال هم می‌شده و نمازگزار هم داشته است.

تلاش می‌کنند دوقطبی‌سازی کنند

علیرضا نادعلی، سخنگوی شورای شهر تهران: بسیاری از مساجد از مواردی هستند که باید بازسازی شوند. تعداد بالایی از این مساجد از سوی بانیان خیّر ساخته می‌شود. در بوستان قیطریه نیز شهرداری تنها زمین را در اختیار قرار می‌دهد. بنده در محل حضور یافتم و از فضا بازدید کردم. این مسجد در شمالی‌ترین نقطه پارک ساخته می‌شود. از دوره مدیریت آقای کرباسچی در شهرداری تهران و ساخت این مسجد در قیطریه از سوی مردم و خیرین منطقه درخواست ساخت مسجد در بوستان قیطریه به شهرداری ارائه شده بود. محلی که برای ساخت مسجد در نظر گرفته شده، تقریبا در نقطه کور و بدون هیچ کاربری است که تعداد اندکی درخت جوان و حدود چهار درخت کهنسال وجود دارد که با حساسیت و دستور شهرداری هیچ درختی در این نقطه قطع نشد، بلکه طرح پیمانکار مقداری تغییر کرد تا هیچ درختی قطع نشود. برخی تلاش می‌کنند یک دوقطبی ایجاد کنند. این دشمنان می‌خواهند دوقطبی را بین عده‌ای قشر خاکستری که مخالف مسجد هستند و عده‌ای تحت عنوان دوستداران محیط زیست ایجاد کنند و سیاه و سفید را برعکس نشان می‌دهند. ساخت یک مسجد کوچک در بوستانی بزرگ چرا باید به این موضوع تبدیل شود که می‌خواهند کل بوستان‌ها را به مسجد تبدیل کنند؟

سرانه ساخت مسجد پایین است

عبدالمطهر محمدخانی، سخنگوی شهرداری تهران: ساخت مسجد در بوستان‌های فرامنطقه‌ای (پارک‌های بزرگ غیرمحله‌ای) مصوبه شورای عالی مساجد تهران را دارد. در سه دهه گذشته، ۴۳ مسجد در آنها ساخته شده و برای ۳۴ بوستان فرامنطقه‌ای دیگر ازجمله پارک قیطریه مصوبه دارد. اگرچه از سال‌ها پیش مطالبه مردمی برای احداث مسجد در این پارک وجود داشته است. سرانه ساخت مسجد در تهران در مقایسه با دیگر شهرهای ایران و از آن بدتر پایتخت‌های کشورهای اسلامی بسیار پایین‌تر است. اینکه برخی از مساجد نمازگزار کمی دارند یا بازه سنی خاص نمازگزاران در آنها به دلایل متعددی بازمی‌گردد، دلیل خوبی برای عدم توسعه مساجد نیست. از طرفی استدلال ساخت مسجد در پارک‌های فرامنطقه‌ای با وجود مساجد دیگر منطقه هم این است که بخش عمده‌ای از مراجعان به این پارک‌ها اساسا اهل آن منطقه نیستند که محیط پیرامون پارک را بشناسند و به دلیل وسعت پارک و جمعیت زیاد حاضران نیاز به مسجد برای نمازگزاران ضروری است. مسجد پارک قیطریه علاوه بر درخواست مکتوب مردمی، خیرین نیکوکار از اهالی همان محل هم دارد که تمام هزینه‌های ساخت مسجد را متقبل شده‌اند و شهرداری تهران در واقع تسهیلگر مشارکت مردم در این امر خیر است. در طرح اولیه، چهار درخت کهنسال در طراحی بخش اصلی مسجد قرار می‌گرفت که با تأکید شهردار و با تغییر نقشه ساخت، این چهار درخت ارزشمند در حیاط روباز روبه‌روی مسجد و در دسترس عموم قرار خواهد گرفت. در ضمن هیچ کاربری تجاری و فروشگاه و مغازه و... برای طرح مسجد در نظر گرفته نشده و نخواهد شد. ارتقای پارک‌های تهران به محیط‌هایی با کاربری‌های چندگانه اجتماعی از طریق اضافه‌شدن فضاهای هنری، آموزشی، فرهنگی و علم و فناوری یکی از رویکردهای راهبردی شهرداری تهران است. این موارد غیر از فضاهای ضروری مانند سوله‌های مدیریت بحران و... است که از سال‌ها پیش در پارک‌ها احداث شده است.